

Landskap: Småland Upptecknat av: Nils A. Gerward
Härad: Konga Adress: l. Järrestad
Socken: Almedöda Berättat av Karl Johansson
Uppteckningsår: 1934 Född år 1886 i Grönadal

Uppteckningen rör

Biodlingen.

Skriv endast på denna sida!

4 foton.
10 sid.

1 4585

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bikuporna ställas så att flustret någon gång under dagen får sol. Vanligen ställas kuporna bredvid varandra med flustren mot söder. Framför kuporna bör helst vara en öppen plats ung. 10 meter framåt.

Bigården

De kupor J. Använde voro samliga av halm, runda eller fyrkantiga. De voro tillverkade av Karl Johan i Ystamåla. Materialet till kuporna var halm som man snott till ett ung. 5 cm tjock rep. Av detta surrade man med videspånor den ena spiralen till den andra, tills man hade en halvklotformig tingest som till de runda kuporna, eller en en kub utan botten och lock. De runda kuporna ha ett hål i toppen. Detta saknas hos de fyrkantiga.

Båda slagen kupor ställas på en ram, som passar till deras bottenkant. I ramen finns en öppning, flustret.

Kupan med ram ställes på en botten. Framför flustret går bottenbrädan ut ett stycke.

I de runda kuporna få bina helt och hållet själv bygga sina kakor. Detta är icke fallet i de fyrkantiga. I dessa sätter man in två pinnar, som fotot visar. På dessa pinnar hänger man prässade vaxbottnar, fastsatta i ramar. I dessa ramar bygger bina sina kakor på den givna botten. Detta

Kakor

4585

2

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

är en stor fördel vid skattningen av kupan.

Tidigt på våren bruka bina "ränsa sej". Ju förr detta sker dess bättre är det. Nu kan man börja göra rent i kuporna. De döda bina och det avbitna vaxet, som fallit ner på botten, skall rakas ut. Sen skall nya bottnar sättas in i de fyrkantiga kuporna.

Sen är det vanligt att man får ge dem socker. Helst när det är enregnig vår, så att bina inte kan flyga ut och dra av vårblommorna. Man löser då 1 kg. socker i 1 liter vatten. Lagen håller man portionsvis i en särskild foderlåda, som ställes ovanpå kuporna. Bina kunna komma upp till lådan genom ett hål i taket.

Vid midsommartid kan det också vara nödvändigt att ge dem socker. Om Bina börja dra ut ungar och döda dem, är det på tiden att ge dem socker.

Fram emot midsommar har "vicen", drottningen, lagt så många ägg och så många larver kläckts att kupan är överbefolkad. Arbetsbina bygga då särskilda celler, fingerborgsliknande och ett par cm. långa; dessa byggas i regel i kanten av kakorna. Ur dessa celler kläckas nya drottningar.

Vårarbete

Sommararbete

Svärming

4585

3

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En svärm består av unga arbetsbin, en drottning och ett par hundra drönare.

På kvällen eller morgonen före svärmingen kan man höra den flygfärdiga drottningen kalla: ut -ut- ut - kvä - kvä. Vid middagstid ger sig svärmen iväg.

Framför kupaorna har man satt ner enruskor för att locka svärmarna att sätta sig i dem. Ibland kan det lyckas, men i regel flyger den en km. innan den sätter sig ordentligt.

Då svärmen väl satt sig, sätter man en kupa över den.

Så har man en rökapparat och rökår på de nedersta bina.

Dessa dra sig då uppåt mot kupan och snart har man hela svärmen inne i kupan, där den sätter sig på tak och väggar.

Det hela är oftast gjort på 10 - 15 min.

Den kupa, man sätter över svärmen kan antingen vara tom eller försedd med gamla kakor.

Då man fått svärmen i sin kupa sättes denna på sin plats i bigården, men inte förr än det blir kväll och alla bina kommit hem. Sätter man den dit innan, flyga de hemkommande bina fel.

Då bina fyllt sin kupa med honung, kan man sätta en

Skattning

annan kupa ovanpå denna. Men denna kupan skall sitta dragfritt ovanpå den gamla. Som tättningsmedel användes kogädsel. Detta kallas att "kransa upp" kupor.

Såväl runda som fyrkantiga kupor kunna kransas upp. I de fyrkantiga får man dock först göra ett hål i taket på den understa.

Fram på höstsidan är det tid att "skaita" bina. Förr brukade man gräva en liten grop i marken, lite mindre än kupan i omkrets. I denna grop lade man remsor, doppade i smält svavel. Så tände man på hela härligheten och satte kupan över. På så sätt dödade man alla bina i kupan. Kakorna skars av med kniv och honungen kramade ur med händerna.

Numera sker skattningen medelst trumning. Man lyfter kupan och sätter den på ett nät av ståltråd. Sen vänder man upp och ned på kupan och sätter en annan tom över, kant i kant med den gamla. Så börjar man så sakta röka genom topphålet i den gamla kupan samtidigt som man knackar eller trummar på dess sidor. Bina ge sej då så småningom upp i den nya kupan. Då den gamla är alldeles tom och den nya full, sättes denna på en botten utan ram. Bina komma således icke ut.

*oh!
Sitta är
icke skatten;
Det är skatt
an bina.
N.H.*

Ur de runda kuporna skär man nu ut kakorna med undantag av så många som man anser bina behöva för sitt uppehälle under vintern. De avskurna kakorna smältas ned till en välling. För hög temperatur får man inte ha, nättögh jämt så att vaxet smälter. Detta flyter upp och avskummas.

I de fyrkantiga kuporna låter man några ^{kakor} sitta kvar som vinterfoder. De andra behandlas som kakorna i de runda kuporna. Honungen får kallna. Då och då rör man om med en träslev. Då den börjar stelna hålles den i burkar.

Vaxet, som man fått, överhålles med kallt vatten. Det hela får stå och dra ett par dagar. Vätskan man då får kallas honungsvatten. Detta användes till soppa samt som sötningsmedel.

Av vaxet låter man prässa nya kakbottnar.

Mot slutet av hösten skall bina invintras. Kring de fyrkantiga kuporna sättes fyrkantiga hus av trä. Detomrummet mellan brädväggen och halmkupan lägges sågspån eller halm som isoleringsmedel.

Träfodralen låter man oftast stå kvar även under sommaren. Kring de runda kuporna slår man ett stycke granbark så att den bildar en topp kring kupan. Även dessa få stå kvar om

Invintring

4585

6

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sommaren. För övrigt är det inte så noga med isoleringen mot vinterkyran. Om bina dö, är det inte av kyla utan av brist på foder.

Ibland uppträda tjuvbin i ett samhälle. Det är bi från ett samhälle bredvid, som i stället för att dra honung ur blommorna föredra att skatta sina granar. Det samhälle som är utsatt för tjuvbi kan man sätta ner i källaren ett par dagar och låta dess plats stå tom. Tjuvbina flyga, sin vana trogna, till kupans plats, men de finna ingen kupa och bli på så sätt så småningom avvanda med sin ovana. Vet man vilket samhälle som är tjuvbin är bästa medlet att sätta detta i källaren ett par dagar och sätta det på en annan plats än förut, när det tas upp igen.

Tjuvbi

4585
7

Bigård.

Ägare: Gustav Augustinsson
Hemmingsmåla.
S. Sautsjö

Foto: Sernander

Skriv endast på denna sida!

4585

8

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bigård.

Ägare: Karl Johanson
Grönadal
Ålmsteds

Foto: Schmidt.

Skriv endast på denna sida!

Halmkupa med botten.

d. 43 cm h. 32 cm

Ägare: Raul Johanson
Grönadal

Foto: Esward

Skriv endast på denna sida!

4585

10

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Halmkupa

Dim . . : 34 x 34 x 27 cm.

*Ägare : Karl Johansson
Grönadal*

Foto : Pernard

Skriv endast på denna sida!